

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

PRIPRAVA IN PODELJEVANJE SUBSTITUCIJSKE TERAPIJE – METADON (MTD)

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 18.07
Stran od strani:	1/5
Velja od:	30.1.2024
Uporaba najmanj do:	18.5.2027
Izdaja:	2. verzija

1. Namen in cilji aktivnosti

Zagotoviti strokovno, vsebinsko in metodološko usklajeno izvedbo negovalne intervencije.

Gljučne besede: metadon, substitucijska terapija

2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)

IZBN		Omejitev, pripomba
Bolničar negovalec	NE	
Tehnik zdravstvene nege	NE	
Diplomirana medicinska sestra	DA	
Diplomirana babica	NE	
Diplomirana medicinska sestra, 38. člen ZZDej-K	DA	licenca za strokovno področje
Študent zdravstvene nege	NE	
Študent babiške nega	NE	

Predviden čas za izvedbo aktivnosti	5 minut
-------------------------------------	---------

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti	ena (1)
---	---------

Skrbnik NP		Sekcija MS in ZT v psihiatriji
------------	--	--------------------------------

3. Kratice uporabljene v protokolu

IZBN	Izvajalec zdravstvene / babiške nege	ZT	Zdravstveni tehnik
ZBN	Zdravstvena/babiška nega	dipl. m. s.	Diplomirana medicinska sestra
ZZDej-K	Zakon o zdravstveni dejavnosti	MTD	Metadon
MS	Medicinska sestra	PAS	Psihoaktivna substanca

4. Potrebni pripomočki

- omejevalnik MTD (metadon),
- brizgalke različnih volumnov,
- plastični kozarci za enkratno uporabo,
- vrč z vodo ali sokom,
- steklena menzura,
- koš za odpadke,
- ognjevarni sef za shranjevanje solucije metadona,
- hladilnik s ključavnico za shranjevanje pripravkov metadona s sadnim sokom,
- pripravki metadona s sadnim sokom v plastenkah z varovalnim zamaškom,
- obrazec dnevna evidenca za vpis podeljenega zdravila ali kartoteko za posameznega pacienta,
- dnevnik porabe mamil (obr. 8,100),
- knjigo evidence mamil (obr. 8,99),
- računalniški program za beleženje in obračun porabe MTD (klinična okolja, kjer je že omogočeno),
- izkaznice ali potrdila za beleženje izdanega zdravila za domov (dokument pacienta za dokazovanje prejema MTD),
- nalepke s signaturami,
- razkužilo za roke in površine,
- antišokovni komplet.

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

PRIPRAVA IN PODELJEVANJE SUBSTITUCIJSKE TERAPIJE – METADON (MTD)

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 18.07
Stran od strani:	2/5
Velja od:	30.1.2024
Uporaba najmanj do:	18.5.2027
Izdaja:	2. verzija

5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege

		Opombe
1	Preverimo identifikacijo pacienta in naročilo na terapevtskem listu/kartonu. <ul style="list-style-type: none">• Identifikacija z osebnim dokumentom in• Zdravstvena izkaznica in• Preverjanje evidence načrtovanih prihodov pacientov na metadonu (MTD)	<ul style="list-style-type: none">• Preprečimo napake pri izvajanju aktivnosti• Preprečimo zamenjavo pacienta ali zlorabo s strani pacienta.
2	Pred posegom si umijemo in razkužimo roke.	Preprečimo okužbo.
3	Izvedemo predaplikacijsko oceno / Ocenimo stanje pacienta na osnovi splošnega in usmerjenega opazovanja ter njegovega komuniciranja.	<p>Splošno opazovanje ter ocena pacientovega stanja:</p> <ul style="list-style-type: none">• splošno: higiena, urejenost, drža telesa,• komunikacija – verbalna in neverbalna - prihod v ambulanto za podeljevanje substitucijske terapije z upoštevanjem osnovnih pravil bontona,• odnos do ostalih pacientov in osebja. <p>Usmerjeno opazovanje pacienta, glede na spremenjen izgled in vedenje zaradi zaužitja psihoaktivnih substanc (PAS) ali bolezenskih stanj:</p> <ul style="list-style-type: none">• heroin: upočasnjenost, zaspanost, motnje govora, ozke zenice,• alkohol: motnje v ravnotežju, motnje govora, alkoholni zadah,• kokain: hiperaktivnost, napadalnost, prekomerno in hitro govorjenje, široke zenice,• marihuana: značilen vonj, rdeče oči, počasen ali hiter govor, zmedenost,• pomirjevala: upočasnjenost, lahko vidne sledi vdihavanja PAS okrog nosu, nerealno govorjenje,• barva beločnic (akuten hepatitis),• bledica, vročica (sepsa in druge okužbe),• težko dihanje, nemir, znojenje (embolija),• motnje pri hoji (lokalne okužbe zaradi vbrižgavanja PAS v dimljah in drugje). <p>V KOLIKOR OCENIMO, DA JE PRI PACIENTU PRISOTEN NEMIR S</p>

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

PRIPRAVA IN PODELJEVANJE SUBSTITUCIJSKE TERAPIJE – METADON (MTD)

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 18.07
Stran od strani:	3/5
Velja od:	30.1.2024
Uporaba najmanj do:	18.5.2027
Izdaja:	2. verzija

		TENDENCAMI NASILNEGA VEDENJA IN/ALI SUM NA AKUTNO INTOKSIKACIJO ALI BOLEZEN PACIENTA PRED NADALJEVANJEM AKTIVNOSTI USMERIMO K ZDRAVNIKU
4	Pacienta seznanimo s pravilnim načinom zaužitja zdravila (obvezna navodila diplomirane medicinske sestre (dipl. m. s.) pred aplikacijo MTD): <ul style="list-style-type: none">Pod nadzorom dipl. m. s. pacient zaužije pripravljeno zdravilo iz kozarčkaKozarčka se ne odnaša iz prostora ambulantePo zaužitju MTD, pacient popije še vsaj en deciliter vodePogovor s pacientom po zaužitju (z namenom, da pacient ne odnaša zdravila v ustih)	<ul style="list-style-type: none">Pridobimo pacientovo sodelovanje. MS morata poznati stranske učinkein delovanje zdravila.Preprečimo odnašanje zdravila iz ambulante.Preprečimo prenos okužb.Zmanjšamo ogroženost zobne sklenine.Zagotovimo varnost pacientu in okolico.
5	Upoštevam pravila podeljevanja zdravil.	Pravo zdravilo, pravemu pacientu, pravi čas, na pravi način, prava količina, opazovanje pacienta po aplikaciji, poročanje in dokumentiranje.
6	Po naročilu zdravnika s priloženo odmerno pipeto metadona ali brizgalko odmerimo v plastični kozarec za enkratno uporabo predpisano količino zdravila v mililitrih.	
7	MTD pacient zaužitju pod nadzorom dipl. m. s.	Preprečimo zlorabo zdravila (preprodaja, samomor, zloraba...).
8	Po zaužitju peroralne raztopine se s pacientom pogovorimo, prazen kozarček odvrže v koš za posebne odpadke, po navodilu posamezne institucije.	<ul style="list-style-type: none">Dokumentiranje aplikacije MTD v obrazec dnevne evidence.Poročanje o vsaki spremembi, poslabšanju takoj po aplikaciji oziroma odstopanje od zelenega stanja, obvestimo zdravnika in zabeležimo v pacientovo negovalno oziroma medicinsko dokumentacijo.V kolikor ugotovimo, da pacient ne zaužije MTD, opozorimo pacienta o naši oceni in ostali del tima.MTD pripravlja dipl. m. s. v ambulanti samo v izrednih razmerah (odpust pacienta iz bolnišnice, zapora, spremenjena količina terapije, novi pacient....).
9	Zabeležimo v predpisano dokumentacijo	Dokumentiranje podeljenega zdravila v dnevno evidenco porabe, kartoteko pacienta, dnevnik porabe mamil (obr. 8,100), računalniški program.

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>PRIPRAVA IN PODELJEVANJE SUBSTITUCIJSKE TERAPIJE – METADON (MTD)</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 18.07
		Stran od strani:	4/5
		Velja od:	30.1.2024
		Uporaba najmanj do:	18.5.2027
		Izdaja:	2. verzija

6. Opombe, omejitve protokola:

/

7. Temeljna literatura:

Ažman, M., & Prestor, J. (Eds.). (2019). *Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege*. Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

https://www.zbornica-zveza.si/sites/default/files/doc_attachments/dokument_kpa_vzbn_16.5_2019_sprejete.pdf [28. 7. 2021]

College of Psychiatrists of Ireland. (b.d.). *Clinical Guidelines for Opioid Substitution Treatment*.

Retrieved October 28, 2021 from <https://www.hse.ie/eng/services/publications/primary/clinical-guidelines-for-opioid-substitution-treatment.pdf>

World Health Organization. (2012). *Guidelines on Methadone Therapy and Treatment of Drug Dependence in Myanmar*.

Retrieved October 28, 2021 from <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/205183/B4940.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

8. Podrobnejša in dodatna navodila - povezava z drugimi dokumenti (priloge k NP)

Številka priloge	Naziv dokumenta

9. Pregled zadnjih sprememb v dokumentu

Zap. št.	Sprememba v točki:	OPIS SPREMEMBE
1	Točka 5: Potek izvedbe – točka 6	Po naročilu zdravnika s priloženo odmerno pipeto metadona ali brizgalko odmerimo v plastični kozarec za enkratno uporabo predpisano količino zdravila v mililitrih .

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

PRIPRAVA IN PODELJEVANJE SUBSTITUCIJSKE TERAPIJE – METADON (MTD)

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 18.07
Stran od strani:	5/5
Velja od:	30.1.2024
Uporaba najmanj do:	18.5.2027
Izdaja:	2. verzija

10. Potrditev dokumenta

	organ	Številka sklepa	datum	Odgovorna oseba/podpis
I. SKLEP SKRBNIKA NACIONALNEGA PROTOKOLA	Delovna skupina za nacionalne protokole ZBN	1/2022	4. 3. 2022	Klavdija Potočnik
II. SKLEP O USTREZNOSTI NACIONALNEGA PROTOKOLA	Upravni odbor Zbornice - Zveze	169/17	18. 5. 2022	Monika Ažman

	FUNKCIJA/ ORGAN	IME IN PRIIMEK	PODPIS
PRIPRAVIL:	Strokovnjaki strokovne sekcije MS in ZT v psihiatriji	Petra Kodrič	
PREGLEDALI:	Strokovne službe Zbornice – Zveze / PVK	Draga Štromajer	
ODOBRIL:	Predsednica Zbornice – Zveze	Monika Ažman	
SKRBNIK DOKUMENTA:	Predsednik Strokovne sekcije MS in ZT v psihiatriji	Aljoša Lapanje	